

VÁNOČNÍ PŘÍBĚH

Na samotě U Zeleného kříže

Na samotě U Zeleného kříže bylo ticho a mrazivo. Velké bílé sněhové vločky lehce dopadaly na cestu, závěje, střechu fořtovny a dvojdomek hajných, a taky na houně dvou statných koní, kteří zapřažení do panských saní stáli před fořtovnou. Občas bylo slyšet jen odfrknutí koní, když nějakou tu vločku vtáhli nozdrami. Před nimi ležel balík sena, který jim přinesl hajný Polzer. Občas cinklo kování postrojů, a postupně zesílilo veselé štěbetání hejňka chocholoušů, kteří se slétli na svačinu v podobě několika kobyliců. Už si zvykli, že u hájoven je vždycky něco k snědku. V kanceláři poměrně rozlehlé fořtovny bylo daleko útulněji než venku. Kachlová kamna pěkně hřála a kanceláři voněl čaj se slivovicí. Tou byl pan nadlesní známý široko daleko. U stolu seděl pan správce hraběte Althana z Lipníka a Polzer s Millerem, hajnými z přilehlého domku. Správcův kočí stál u kachlových kamen a ohříval si na kachlové stěně promrzlé ruce. Všichni se otáčeli za panem fořtem, který rázoval dlouhými kroky po kanceláři a láteřil: „Já ho roztrhnu, pacholka jednoho. Řeklo se v osm, je skoro půl desátý a milostpán nikde. To jsem zvědav, co si zase vymyslí za pitomost, co ho zdrželo. Jako posledně! Že musel opravit hráz rybníka U staré pily! Prý hrozilo protržení, jak ji narušili bobři! Nikdy jsem tam žádného neviděl! Má štěstí, že napadl sních. Až to roztaje, půjde mi to místo ukázat. Pokud ho do té doby nezamorduju!”

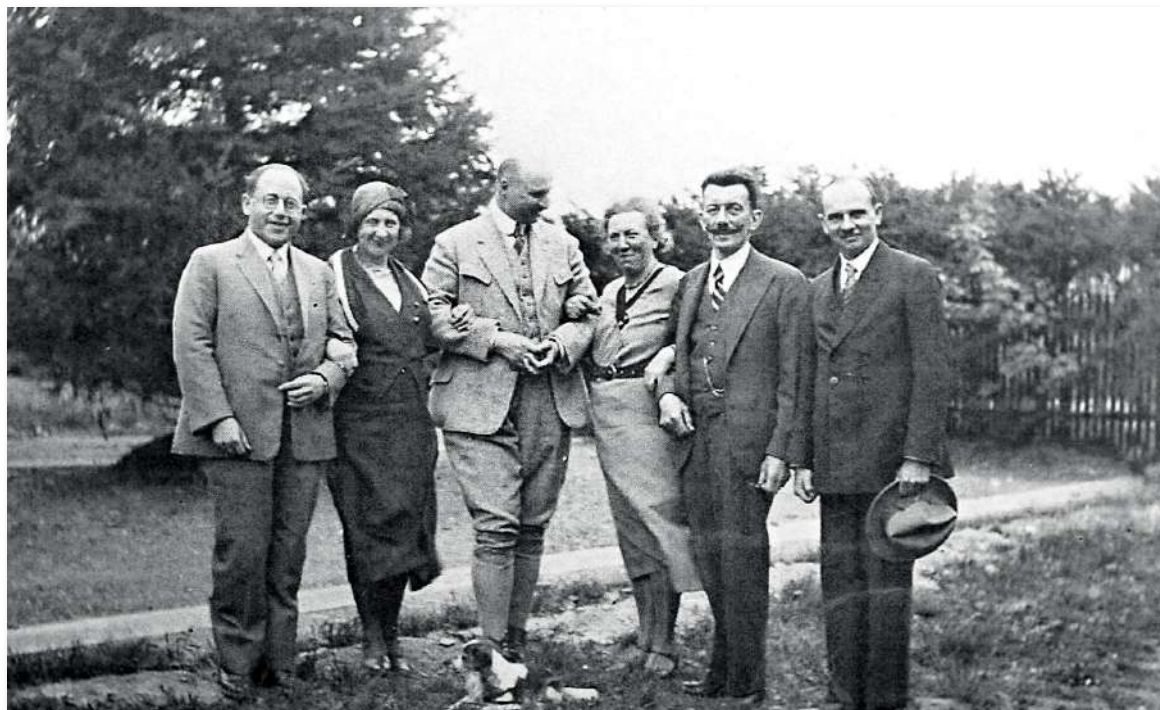
Fořtovna na Zeleném kříži byla důležitým dopravním a komunikačním uzlem. Odsud už to k vesnicím a městům „tam dole” nebylo tak daleko.

Zelený kříž pod sněhovou peřinou. Sáně nepatří našemu panu správci z Lipníka, jedou směrem do Potštátu. Tolik sněhu, a tak řídký provoz že sáně jedou prostředkem cesty, o tom se nám může jen zdát.

Sotva lesní správce domluvil, otevřely se dveře a v nich stál, celý od sněhu, hajný Passinger a jako by se nic nedělo, pozdravil: „Á, lesu zdar, já běhám po lese, abych splnil přání pana fořta, a všichni tady u tak voňavého čaje u kamen.“ Pověsil flintu, stoupl si vedle kočího a přitiskl ruce na kachlová kamna, aby se ohřál. „Co to melete, jaký přání, vidíš, kolik je hodin, kde jsi do teď byl, ty holomku?“ křičel rozčilený fořt, který nedochvilnému hajnému mával před očima svými obrovskými kapesními hodinkami (věnoval mu je sám pan hrabě). Passinger velkoryse přehlédli, že mu pan fořt chvílemi tykal, a aniž by sundal ruce ze stěny kamen, smířlivě prohlásil, že zatímco oni tady sedí u čaje se slivovicí, on sledoval, kam zatáhla ta tlupa divočáků, co se toulá kolem Drexlerovy pily, a na Kamenné cestě narazil na jelena, jestli není zlatý, tak stříbrný určitě. A to že bude perla sobotní naháčky, pokud ho samozřejmě pan hrabě uloví. Naháčka. To byl totiž důvod, proč správce z Lipníka přijel. Na sešlosti se měl dohodnout společný lov na divočky pro personál a několik vybraných lovců. Divoká prasata neúnosně plenila pole kolem Čermné a Nové Vsi a pan nadlesní už měl těch stížností dost. Tak ty písemné převázal provázkem a poslal po hajném panu správci do Lipníka.

„Co to melete, jaký zlatý či stříbrný jelen!“ Fořt vyskočil ze svého koženého křesla, do kterého vyčerpaně před chvílí zapadl. „Pane správce, neposlouchají toho sedmilháře, ten mohl potkat tak akorát bábu Lehnertovou, jak krade v našem lese klestí! No a ty větve si spletl s parohama! Že jste si už ráno cvaknul!“ To už patřilo hajnému Passingerovi. Ten odstoupil od kamen, stoupl si doprostřed kanceláře, zvedl pravou ruku a spustil: „Tak to mi pan nadlesní křivdí, já toho jelena opravdu viděl, jakože je Pánbů nade mnou!“ Nadlesní zalomil ruce, stoupnul si před správce a téměř plačtivým hlasem začal delší monolog: „Ten neznaboh, který se dovolává svědectví shůry, ten minulý týden donesl panu faráři z Čermné krocana, prý divokého, kterého prý ulovil u švagra na Jižní Moravě. To že pan farář, který je známý fajšmekr, ještě nejedl. Že ho musel ještě zaříznout, protože byl křídlovaný a chtěl uprchnout. No a pro něj že je taková lahůdka škoda, že by to nevychutnal, tak toho krocana věnuje panu faráři na Martina, ať to zkusí místo husy. Pana faráře to dojalo, tomu ničemovi poželal a že je na dobré cestě k nápravě, a dal mu demižónek své nejlepší slivovice, ať má na Vánoce své zelené kamarády čím uctít.“

Hrabě Wrba před zámečkem se svými přáteli z Olomouce. Je docela možné že muž s černým knírem je podnikatel Josef Pampalini.

Výřad divočáků po společném lovu u Drexlerovy pily. Úplně vpravo je hrabě Wrba se svým uloveným jelenem, rovněž úplně vpravo. Bohužel na nekvalitní fotografii nepoznáme mocnost jeho paroží, zato je vpravo vidět osobní věnování hraběte Hannesovi.

Odpoledne ale přijela na faru veterinářka z Libavé zkontrolovat zdravotní stav čuníka, kterému zbývalo ještě několik dnů do porážky, a kuchařka jí ukázala krocana. Paní Hartel ho prohlédla, řekla, že krocán je pěkně starý, má trochu divné zbarvení, že to bude ale asi těma rokama, a že ty broky do něj někdo natloukl kladívkem už po smrti. Tu slivovici vypili tady ti tři kumpáni ještě ten večer s kostelníkem, pro jistotu, kdyby ji chtěl pan farář vrátit. A na Moravě žádného švagra mít nemůže, protože je jedináček! Ten krocán byl sice trochu divné barvy, ale divoký nebyl. Možná před mnoha lety. Ten už sotva chodil, jak byl starej. Asi byl i slepý, protože občas prý narazil do plotu! A patřil bábě Lehnertové, co bydlí na samotách na Aševinklu. Je to ten domek u cesty, jak pan správce obdivoval ty krásný pivoňky, když jsme v létě jeli za hajným Titzem. Ta bába měla takového strakatého oříška, Mulik se jmenoval, a ten prý krocana vodil na pastvu. Když Mulik umřel, zdržoval se krocán jenom na dvoře. Každý večer musela bába před kozím chlívkem, kde bydlel s kozou, tlouct vařečkou o kastrůlek, aby krocán trefil domů. No a jeden den nevylezl a seděl ve slámě. Koza prý nad ním stála a mečela a nechtěla bez krocana jít ven. Bába si nevěděla rady, lomila před chlívkem rukama, když zrovna šel kolem tady Passinger s Titzem. Vyslechli lamentování báby a tady ten prolhanej lišák toho krocana zařízl. A ona že krocana nechce, ať si ho vezme, že ona by ho nesnědla, že patřil skoro do rodiny.

Prý mu stejně dluží za ty dvě soušky, co jí na jeho příkaz formani z Drexlerovy pily složili u plotu. Pane správce, to dřevo stejně vezli z panského lesa! A on viděl zlatého jelena! Tomu tady (správce ukázal prstem na hajného), se jednou akorát tak zjeví šibenice, na které ho tady nedaleko ve Smolném pověsí." A pan fořt vyčerpaně padnul do svého křesla.

Pan správce, který si celou dobu obžaloby nebohého Passingra kroutil pravou rukou část svého kníru, dodal: „*Interessant. Interessant. Hoffentlich wird es nicht so schlimm. Aber der Hirsch taucht hier gelegentlich auf.*“ Fořt mávl rukou do šířky: „Ale jó, to jó. Občas tu nějaký jelen projde. Nedávno jsem viděl fotku zigartického rychtáře s mlynářem s uloveným jelenem u bečky piva. Ale ten mlynář! To je taky pěkný kujón. Vloni o Vánocích prodával po Zigarticích jedličky, prý je vypěstoval na louce pod mlýnem. No to může vykládat tak akorát tomu obecnímu pasákovi Bertovi! A ani ten by na to neskočil, protože kdejakou louku zná. Pane správce, to neviděli, jaká je tam u Odry mokřina. Tam roste akorát lopuch! To by mě zajímalo, kde ty jedličky vzal! Kdoví, jak to bylo!”

Pan správce vstal a pronesl k celé společnosti: „*Ich nafrhnout še celá ten Jagd bude um Drexler Säge. Und Fertig!*“ Hlas nadřízeného, hlas Boží. Nadlesní prohlásil, že rozhodnutím pana správce se přípravný výbor rozpouští a sraz celého personálu že bude v sobotu v osm u Drexlerovy pily, jen přítomní hajní tam budou v sedm. Když hajní odešli, poslal pan správce kočího pro džbáněk piva do nedalekého Slavkova. A už tu byla paní nadlesní s kastrolem kouřícího guláše, ošatkou domácího chleba a miskou cibule. Pan správce natáhl nosem vůni. Guláš on moc rád a paní správcová byla vyhlášená kuchařka. Zamnul si spokojeně ruce, popadl lžíci a pozoroval, jak gulášek zaplňuje talíř až po okraj. Fořt vytáhl za skříňě láhev slivovice, a dali si po řádném kalíšku na lovu zdar. Správce si vyžádal nášup, což svědčilo o tom, že guláš se paní nadlesní opravdu vydařil.

Pak si správce zapálil viržinku, nadlesní nacpal svoji porcelánku s namalovaným tetřevem, a spokojeně bafali a čekali na kočího s pivem. Správce se rozhlížel kolem, najednou zastavil svůj zrak na kachlových kamnech: „*Wo befinden sich dieser Ofen?*“ Fořt se usmál, z křesla se natáhl po své holi, otočil se a kovanou špicí hole otevřel troubu kachlových kamen za sebou. Hůl otočil a rukojetí zabouchal vevnitř na troubu. Z kamen se ozval nějaký šramot. Správce to užasle pozoroval. „Pane správce, za tou zdí je kancelář hajných a tam je taky topeniště. Když hajní zapomenou přiložit, zabouchám. A hned je zase teplo... A adjunkt tam sedí skoro pořád.

Hrabě Alfons Wrbna-Freudental se svým psem Princem na schodech záměčku Bores.

A když už jsem si tedy vzal to slovo, vrátím se k tomu Passingerovi. On je to vlastně nešťastný člověk. Pochází z Velké Střelné. Při porodu se jeho matka roznemohla a už se z toho nevzpamatovala. Z ležení byla chabrus i na plíce. Krepírovala dost dlouho, doktor si s ní nevěděl rady. No a když bylo Hannesovi sedm let, zemřela. Jeho táta dělal důlního v břidlicovém dole, staral se o kluka sám. Ten se věčně toulal po lesích, věděl o kdejakém plchovi a kde hnízdí jaký pták. Táta mu řekl, že ho dá do školy a že bude hajný. Už to ale nestihnul. Než Johann vyšel, byl v dole zával a starého Passingra to zasypalo.

Tak se Hannese ujal tátův nejstarší bratr a opravdu dal kluka študovat. Jenže než Hannes skončil, tak Wilfrieda, tak se tátův bratr jmenoval, povolal císař pán do zbraně. Už byl v poměrně pokročilém věku, panu císaři asi teklo do bot. Byla to velká škoda. Ti dva si náramně rozuměli. Byl to spíš jeho starší kamarád. Neměli se ženou děti a s Hannesem Wilfried ožil, úplně omládl. Chodili spolu na ryby a sem tam provedli i nějakou taškařici.

Wilfried se přišel do Zátočiny pod Starými Oldřůvkami, a protože byl šikovný kovář, dělal pro zdejší doly všechno od železa. Jen s Peppi, to byla Wilfriedova žena, si Hannes moc nerozuměl. Tak se kluk oháněl sám, aby dostudoval.

Wilfried se z Velké války nevrátil, Peppi umřela na souchotiny, tak Hannese do Zátociny nic netáhlo. Nastoupil k našemu panu hraběti jako adjunkt, pak dostal v Čermné hájovnu, no spíš je to bývalý výměnek u panského mlýna, a je tady. Ten potulný život ho ale poznamenal, no to viděli sám." Skončil fořt a vyklepal studenou porcelánku. „*Ja, so ist das Leben,*“ povzdechl pan správce. Vstal a začal se shánět po svém kožichu. A že moc děkuje za výborný guláš, paní nadlesní v sobotu přiveze lahvičku griotky, jakou pije paní hraběnka, a že se začíná šerit, tak že pojedou. Potřásli si rukama a pan správce se nacpal do saní. Kočí mu přes kolena přehodil houně, kterými byli před chvílí přikrytí koně. Panu správci to ani nevadilo, po guláši, pivu a slivovici ihned usnul. Kočí práskl bičem a za cinkotu zvonečků pomalu zmizeli v šeru.

Na naháňku se pan hrabě nedostavil. Omluvil se, že ho nějak bolí záda a v tom sněhu že by to nezvládl. Mimo jiných hostů tam byl ale hrabě Wrbona ze zámečku Bores z Velké Střelné. Hrabě Althan od něj chtěl koupit nějaký les, tak ho pozval. Uložil správci, ať se o hraběte Wrbonu řádně postará, že je potřeba si ho naklonit. No a správce rozhodl, že panu hraběti bude Passinger k ruce, a třeba spolu aspoň uvidí toho zlatého jelena. No co se nestalo! Pod vedením hajného pan hrabě jelena nejen uviděl, ale taky ulovil. Ke zlatému měl sice dost daleko, ale jelen to byl! Na poslední leči přijímal zářící hrabě gratulace závistivých účastníků a všichni dohromady uznale plácali Passingera po zádech. Pan hrabě pozval hajného na skleničku, a protože se mu hajný zamlouval, pozval ho po neděli taky na zámeček. No a tam mu nabídnul službu, hájovnu a vlídné zacházení. Že sice už jednoho Passingera má, je pracant, je ale to starý bručoun a že by se ti dva dobře doplňovali. Hannes souhlasil, že by se vrátil do rodných míst, beztak tam občas chodí rodičům na hrob, tak by to měl blíž a s kolegou se určitě domluví, i když nejsou do rodiny. A pak to šlo ráz na ráz. Vrchnost se dohodla, a od prosince nastoupil Hannes na Bores.

První jeho cesta vedla na hřbitov ke hrobu rodičů. Hřbitov byl rozlehlý, bylo na něm ještě dost volného místa, zatím zarostlého keři pámelníku. S uspokojením konstatoval, že vdova Schebestová se o hrob dobře stará, v lucerničce hořela čerstvá svíčka. Schebestová bydlela nedaleko, nad Polzerovou sodovkárnou. Domek pronajímala a sama žila v bývalé dílničce, kde před smrtí provozoval její manžel drobné zámečnictví. Za malou úplatu se starala o několik hrobů. Hannes vytáhl z boční kapsy hubertusu jedlovou větvičku, položil ji pod lucerničku, sepnul ruce a začal se modlit. Vyrušilo ho nějaké láteření, které se přibližovalo. Byl to hrobník, na rameni nesl krompáč a za sebou vlekl železný sochor. „*Grüß Gott,*“ pozdravil Hannes. „*Servus,*“ nevrle zavrčel hrobník a vlekl dál svůj sochor. U nedaleké díry praštil náhradím, až zazvonilo o zmrzlou zem, sedl si na hromádku hlíny, zapálil si fajfku a česky začal nadávat na pana faráře, kostelníka, počasí a všechny nebožtíky, že nemají rozum, že kdyby ho měli, počkali by do jara, kdo má v té zmrzlé zemi kopat, že je to jak beton!

Když Hannes ukončil modlitbu, zamířil k hrobníkovi. Tomu asi slušnější i méně slušné nadávky došly, neboť seděl tiše na hromadě a kouřil jak o život. Hannes sáhl do boční kapsy kabátu, vytáhl objemnou placatku a mlčky ji hrobníkovi podal. Ten z ní potáhl jak ze své fajfky, znalecky mlaskl a vrátil láhev se zbytkem majiteli. Když Hannes viděl, jak hrobník s lítostí sleduje, že láhev strká do kapsy, opět ji vytáhl, napil se a podal hrobníkovi. Ten vytáhl zbytek a bylo vidět, jak se mu rozjasňuje obličej a že ten život nebude asi tak černý. Hrobník vstal, šel k Passingerovu hrobu, sklonil se, aby přečetl jména, a zeptal se: „To jsou příbuzní? ...Jo. To jsou rodiče.“ Hrobník chvíli chodil sem a tam, mnul si bradu a najednou se zastavil a povídá: „Na jaře tu byl takový postarší vousatý chlap, vypadal jak nějaký vysloužilý voják, byl o hůlce a trochu kulhal. Ptal se, kdo se o ten hrob stará, tak jsem ho poslal za tou Schebestovou. V létě jsem ho tu zahlédl ještě jednou, jak dává na hrob kytičku. Ale kdo to byl, nevím.“

Hannes poděkoval za zajímavou informaci a vypravil se za paní Schebestovou. Ta se sice s Hanesem přivítala, omlouvala se, že ale nemá čas, že rozšířila své aktivity a plete na objednávku vlněné ponožky, rukavice a svetry. A Vánoce jsou za dveřmi a ona nestíhá. Tak se u dveří Hannes dověděl, že ten člověk byl tátův starší bratr, že se vyptával na něj, na Johanna, a on že bydlí někde u Barnova, tuším, že se to jmenuje Zátočina, dodala. Hannes poděkoval, zašel do nedaleké hospody, dal si pivo a utopence a protože tam bylo skoro prázdno, měl klid na přemýšlení.

Jednak měl velkou radost, že strejda žije, ale znepokojovalo ho, že se neozval, vždyť od jara uteklo dost času. Rozhodl se, že se hned druhý den do Barnova vypraví. Beztak tam dlouho nebyl. Vezme to přes zájezdní hospodu U červeného volka, kde se občas stavoval při svých toulkách. Do nové služby má nastoupit po Silvestru a zabydlování v rozlehlé hájovně počká, stejně má jen almaru, postel, skříň, pár židlí, stůl, obrázek rodičů a krucifix.

Druhý den ráno, ještě za rozbřesku, vyrazil na lyžích a s ruksakem se základním proviantem směrem na Zigartice, že to vezme dle plánu na Červeného volka a Starými Rudoltovicemi do Barnova. Počasí bylo pěkné, bezvětří, sluníčko nesměle pokukovalo mezi mraky. Sníh byl akorát, vůbec se nelepil. S tím měl Hannes vždy problém, navoskovat správně lyže. Někdy to byla pěkná dřina, když to odbyl. Cestou se zastavil na zigartické samotě u Šmatelků, kde byl vřele přivítán.

Štefan měl velkou radost, Hannes mu hodně pomohl se dřevem, když jim vyhořel dům. U Šmatelků byl na návštěvě kamarád starého pana Šmatelky, střelmistr Cimler z dolů ve Velké Střelné. Němec jak poleno, neuměl slovo česky, ale miliónový chlap a kamarád. Když se všichni pozdravili, Hannes vytáhl z ruksaku kus tureckého medu ve voskovaném papíře pro Štefana juniora, jeho otci podal malý opletený demižonek slivovice a Elišce, paní domu, rozbalil na stole silné vlněné ponožky, které koupil od paní Schebestové. A nezapomněl dodat, že teď bude mít něco pořádného na sebe a konečně se v posteli zahřeje, že Štefan je určitě jak ta vyhaslá sopka na Červené hoře. Než stačil Štefan něco říci na svoji obranu, Eliška s ruměncem ve tváři se ho zastala: „To né, ty kruhy pod očima mám ještě ze včerejška a jestli to tak půjde dál, bude Štefan muset spávat na půdě!“ A hodila po Hannesovi utěrkou, kterou leštila pořád dokola nějaký kastrol. Hannes poznamenal, jaké má štěstí, že to neudělala obráceně. Když si povyprávěli všechny novinky a ochutnali něco z demižonku, bylo už před obědem. Eliška prohlásila, že by ji musela hanba fackovat, kdyby hladového hosta vyhnala do lesa. Ještě by ho tam zesláblého mohli, nedej Bože, napadnout vlci! No to se nedalo nic dělat. Hannes rezignovaně prohlásil, že takovou smrt si snad nezaslouží, a zůstal.

Po obědě Štefan slezl do sklepa a donesl láhev o které hrdě řekl, že obsahuje elixír vlastní výroby, a že ani ekrazit tady přítele Cimlera nemá takovou sílu.

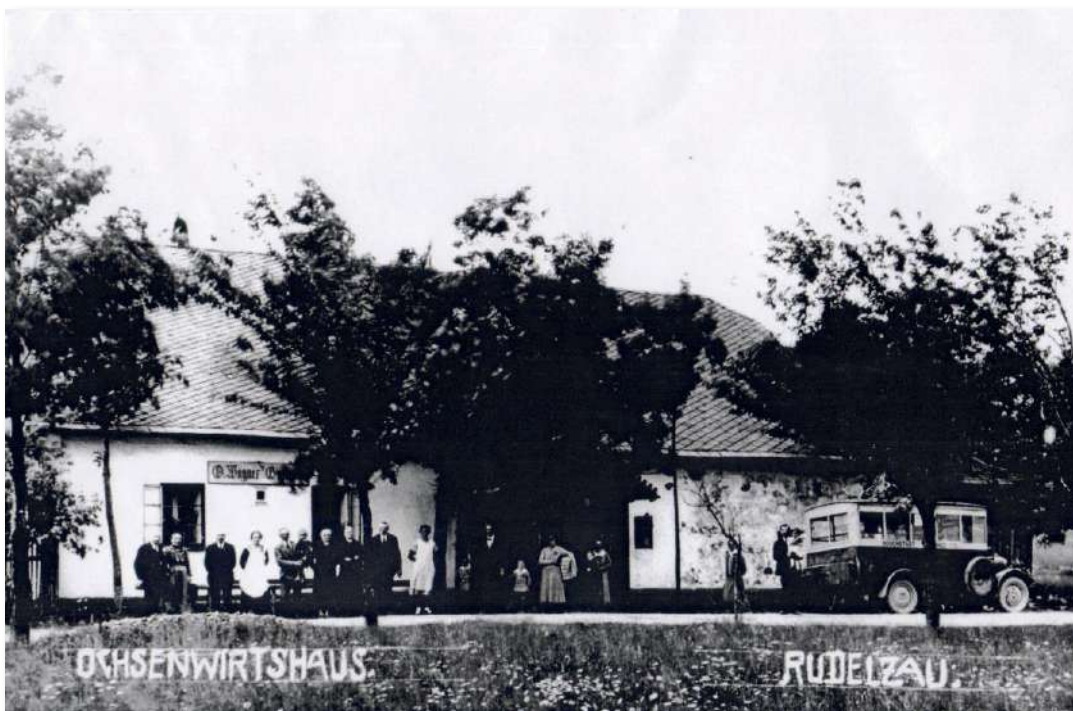
„Ta „*Wunderwasser*“ by porazila i carského důstojníka! A ti prý něco snesou! Psali to v rolnickém kalendáři!“ A strčil láhev Hannesovi do ruksaku, že to má na cestu a ať to ve zdraví vypije se strýcem, až se potkají. Eliška přidala několik klobásek a kousek bůčku, no a ruksak opět nabyl svůj původní tvar.

Rozloučili se, Hannes nazul lyže a vyrazil. Ještě zaslechl, jak za ním Cimler volá: „*Führe Dich Gott!*“ Zamával hůlkou na odpověď a zmizel mezi zasněženými smrky. Odpolední sluníčko dokonce trochu hřálo. Do lesního ticha se občas ozvalo žuchnutí, to spadla z některé větve sněhová peřina, a uvolněné větve jako by mávaly Hannesovi na cestu.

Před zájezdní hospodou U Červeného volka bylo živo. Stálo tam několik formanských vozů, sáně se dřevem a automobil Mercedes, který měl na valníku zabitého vola přikrytého plachtou a na bočnicích reklamu, že hovězí z jatek velkouzenáře a řezníka Majera z Hodolan, když jednou ochutnáte, tak mu propadnete do konce života. Hannese ale spíš než starý vůl, co jistě pamatoval korunovací císaře pána, zaujal povoz vystlaný slámou a na ní byly uloženy dva nové mlýnské kameny. Lyže opřel o zeď a vešel dovnitř. Chvilí stál, aby si oči zvykly na příšeří. „*Grüß Gott,*“ pozdravil a rozhlédl se, kam si sedne. Z pod velkých kukaček s křepelkou (hostinský byl na hodiny velmi hrdý, vyřezával je jeho dědeček) na něj mával mlynář Kuttler z Rudoltovic. Vedle seděl neznámý člověk, který se německy představil jako sekerník a kameník Wasserrab.

Kuttler na Hannese hned spustil, že ho rád vidí, že je mu vděčný, že mu sehnal tak pěkné dřevo na opravu větrného mlýna, který mu poničila vichřice, pan Wasserrab mu pomáhá s opravami, a že si musí dát spolu štamprli. A už mával na hospodského. Kuttler řekl, že jedou od Hranic, kde byli pro ty kameny, a kam že se vypravil on. To už tu ale byl šenkýř s lahví a skleničkami a dušoval se, že je to z palírny pana hraběte z Potštátu, a nikde v okolí se tak dobrý šnaps nesežene.

Musel se vrátit pro jednu štamprli pro sebe a když si připili, tak Hannes řekl, že se vypravil do Zátočiny, kde by měl být jeho strýc. Že si sice trochu zajel, chtěl ale vidět to pěkné děvče, co ho tu posledně obsluhovalo. Prý se mu ta veselá štíhlá krasavice s černýma šibalskýma očima a tmavým copem moc líbila. Nikde ji tady ale nevidí. „*Ein Mädel mit allem drum und dran,*“ řekl kameník, který najednou nějak ožil. „*Ein Mädchen, das weiß wie man die Kleider füllt,*“ dodal, podepřel si bradu, zahleděl se na strop a bylo vidět, že je duchem nepřítomný. Hospodský stál a ze zvyku stále utěrkou oprašoval stůl za sebou: „Jo, pěkná ona opravdu byla, ale už tu není. Sice se tady za ní táhli chlapi z okolí, byly s ní taky ale problémy. Několikrát se tu kvůli ní poprali, jednou mi skoro rozbili šenk.“

Zájezdni hostinec Červený volek na pohlednici. Byl podobně důležitým bodem jak Zelený kříž a jezdil sem dokonce autobus.

Ze Smilova se tu objevil uhlíř, říkali mu Schwarzer Bert. Takový podivín. Jestli se tak opravdu jmenuje, nevím. Je ale černý jak to jeho uhlí. Nastěhoval se do dřevěného baráku, co zůstal po hornících v údolí Schlingelbachu a ve stráních pod Kozím hřbetem pálí dřevěné uhlí. Nikdy sem nechodil. Jednou šel kolem, dal si pivo, a ta Resi ho snad očarovala. Od toho dne tu byl skoro denně. Oblíbil si místo támhle v rohu, měl od stolu výhled hlavně k šenku. Dal si jedno pivo a z Resi nespustil oči. Nikdo s ním nechtěl sedět, smrděl kouřem, jak ty jeho milíře. Jednou, když zaplatil své pivo a odcházel, měl tu svoji černou hubu od ucha k uchu a povídá mi: „Dnes jsem ho viděl!“ A byl pryč. Lámal jsem si hlavu, kohože viděl. Týden jsem ho nenápadně sledoval. Až jsem na to přišel, když po několika dnech zopakoval, že ho zase viděl. Ta Resi měla na levém stehně nad kolenem mateřské znaménko. A když měla kratší sukni, tak to znaménko bylo někdy vidět. No a to Bertovi stačilo ke štěstí. Začátkem léta měla Resi nějaké opletačky se soudem v Libavé, tak jsem ji propustil a je klid.

Od té doby jsem tady Berta neviděl. A ještě jeden tu přestal chodit, když Resi odešla. Někdy kolem Velikonoc se tu zastavil nějaký válečný veterán. Prý se vrací z lazaretu v Olomouci a chce se usadit zase v Zátočině. Že tam pracoval pro tamější havíře, oba mlýny a pilu, jako kovář a zámečnick. Párkrát se tu zastavil, od léta jsem ho ale neviděl, tak nevím, jestli tam ještě je. A musím jít, stará už po mně od výčepu loupe očima,” Až hospodský roznesl natočená piva, tak se na chvíli vrátil, ukázal na hubeného sušinku, kterého právě zkasioval a ten byl na odchodu: „To byl ten pan velkouzenář. Asi je nějaký marod, dal si jenom lipový čaj a k tomu chroustal nějaký suchary, co měl v tašce. Koupil u Plewanové na jejím statku v Barnově toho starýho vola, co má na korbě, a měl štěstí, že je tak velký. Bez pořádný zátěže by do toho kopce na sněhu nevyjel!

Rozšafný hospodský od Červeného volka je jak ze staré čítanky. Jmenoval se Franz Seidler, byl z Barnova a na foto se podepsal. K tomu připsal datum 19. 1. 1918.

*Resi se ve výčepu uměla otáčet a štamgasti se v nabídkách předháněli.
Kukačka ze své budky nad stolem by mohla vyprávět.*

Jo, a ještě jsem si vzpomněl. Naproti dolu ve stráni nad Odrou stojí dva domy. A v jednom prý provozuje nějaký člověk od Ostravy něco mezi hospodou a ubytovnou pro havíře. A tam by ten dotyčný veterán mohl bydlet. A kdyby né, pozdravujte mlynáře naproti, je to můj kamarád a ten vám nechá někde ustlat na spaní, beztak bude tma, až tam dorazíte. A tady nesu účet, napsal jsem to dohromady, tady Kuttler určitě nedá jinak, než že to zatáhne. A za sebe ještě naleju štamprličku na cestu. Akorát nevím, čím je která sklenička. Ona ale pálenka ze zahrady pana hraběte nejen léčí, ale i desinfikuje. Tak na zdraví!" Na vedlejším prázdném stole byla stále ještě láhev a skleničky z prvního kola. Hospodský nalil, všichni si přitukli, mlynář zaplatil a společnost se rozešla.

Adjunkt fořta Josefa Richtera, který je uprostřed, vyfotil před hostincem svého šéfa a Hannese Passingera, který se nějak nemohl rozloučit s Resi.

Než se všichni rozešli, Hannes odmítl nabídku mlynáře Kuttlera, aby přespal u něj a pokračoval až ráno. Tak mu Kuttler aspoň poradil, ať jede po cestě kolem kapličky pod jeho mlýnem, pak cestou kolem kříže za hřbitovem rovně po hřebeni, je tam vyjetá nová cesta od dřevorubců, na cestě od rudoltovického mlýna za můstkem doleva a sjede rovnou u těch domů nad Zátočinou.

Už skoro za tmy dorazil shora od Rudoltovic ke zmíněným dvěma domům naproti starooldřůvského mlýna. Minul ztichlé zemědělské stavení a vešel do domu, co svítil téměř všemi okny. Na chodbě narazil na provozovatele, ten mu potvrdil, že strýc je zde opravdu ubytovaný, přijde ale až ráno, opravuje v dole čerpadlo a pak musí vyčerpat vodu, aby horníci mohli ráno na šichtu. No a protože jde o synovce, tak ať se Hannes vyspí v jeho cimře. Spíš to byl takový kumbálek, jak pro služku. Hannes s vděčností poděkoval, trochu se opláchl u studny, odmítl nabídnutou večeři, svalil se do strýcovy postele a po rušném dni ihned usnul.

Brzy ráno s ním někdo cloumal a křičel: „No to je dost, ty pacholku, že ses ukázal! Já tě hledám od jara!” Hannes zprvu nechápal, co se děje. Posadil se na posteli a zíral do tváře vousatého chlapa, který ho držel za ramena a snažil se z něj vytřást duši. Když přestal a obličej nad ním se stabilizoval, poznal strejdu Wilfrieda. Chytil ho za ruce a upřeně se zahleděl do jeho obličeje. Strýc zestárl. Hluboké vrásky říkaly, že se s ním život v posledních letech nemazlil. Možná to podporovaly i šedivé rozevláté vousy, které dřív neměl. Ale ty oči, šibalské a jiskrné, zůstaly. Jen byly nějaké hlubší a napoprve se zdály méně čitelné, méně jasné. Hlas ale zůstal. I když trochu chraplavější, ale stále zvučný a rozhodný. Táta vždycky říkal, že strejda by mohl velet regimentu dělostřelců a pořád by byl slyšet, vzpomněl si Hannes.

Vyskočil z postele a při oblékání začal strejdu zpovídat, kde tak dlouho byl. Strejda jen řekl, že byl na frontě v Alpách na severu Itálie, že se zúčastnil krvavé bitvy u Monte Grappa, moc o tom ale nechce mluvit. Padlo tam mnoho jeho kamarádů. A že raději budou mluvit o současnosti.

Resi s harmonikou sedí na koleně neznámého hosta z Rudoltovic. Nešťastná manželka odevzdaně čeká, jestli manžel vychladne.

Přes rušný rozhovor zaslechli, jak někdo slabě ťuká na dveře. Strýc šel otevřít. U dveří stálo děvčátko od sousedů a když vidělo, že vevnitř je ještě jeden pán, způsobilně pozdravilo: „*Grüß Gott!* No copak nám neseš, Rozárko?” Zeptal se strejda, který si opřel ruce o kolena, aby byl Rozárce blíž. Ta byla zachumlaná do maminčina vlňáku až po nos, a před sebou držela košík zakrytý utěrkou. Rozárka se mírně zhoupla jak na školní besídce a spustila: „Maminka vás pozdravuje a vzkazuje, že za to, jak jste jí opravil ten šicí stroj, velice děkuje. Že šije líp jak nový, tak vám posílá pár vajíček a bábovku. A že kdybyste něco roztrhal, že vám to ráda spraví! No to jsi moc hodná, Rozárko, žes to tak pěkně vyřídila. Mamince moc děkuji, košík jí zítra vrátím, budu se snažit nic neroztrhat, má dost zašívání s kalhotami tvého táty a bratříčka. A počkej, něco pro tebe mám.” Strýc se narovnal a šel k oknu. Mezi jeho křídly bylo chladněji, tak tam měl takovou minispíž. Mezi několika kastrůlky byl hrnek a v něm několik lízátek na špejli. Dvě vytáhl, podal je Rozárce, že to druhé je pro jejího bratříčka Robina. Ta poděkovala, strýc ji pohladil a zavřel dveře. Měl děti moc rád. Asi proto, že s Peppi žádné neměli. S několika místními dětmi se brzy skamarádil.

Kluky učil otloukat píšťalky, na strouze k hamru stavěli mlýnky a vždycky měl pro ně něco dobrého. Když Rozárka odešla, strýc rozhodl, že napřed si dají pořádnou snídani, a zatopil v malém vincku. Hannes shromáždil na stole jejich zásoby. Mimo Štefanovy tříchlapové slivovice tam byly jeho klobásky a špek, Hannesův chléb, půlka koňského salámu a kus tvrdého sýra, sousedčiny vajíčka a bábovka. Strýc k tomu přidal pivo, česnek, cibuli a plechovku uzených ryb. Když ten proviant shlédl, konstatovali, že mají zásoby aspoň na tři dny, že kdyby přišla nějaká morová epidemie, tak přečkají, než se to nejhorší přežene.

Dalším velitelským rozhodnutím strýce bylo, že si nejdříve dají pohárek té extra slivovice, a pak on udělá vajíčka na špeku, klobásky uvaří jen tak na chuť, a na závěr bude kafe s bábovkou. Sýr, ryby a salám uloží zpět za okno, až bude zase hlad. A za chvíli už na ploténce kamínek syčel kastrůlek a po kumbálu se začala šířit směs vůní klobásek, česneku, špeku a slivovice. A zase se ozvalo zaklepání na dveře, tentokrát důraznější. Protože se strýc otáčel kolem vincka, otevřel Hannes. Za dveřmi stál chlap jak hora, představil se, že je štajgr z dolu, jde si na ubytovnu pro gumáky a na chodbě prý tak voní slivovice, že musel zaklepat. Tak si jednu kolektivně nalili. Štajgr k pohárku čichal, zvedal skleničku do výšky proti světlu, pak prstem rozetřel kapku na hřbetě ruky a znovu přičichl.

A že on je znalec, jeho švagr má v Budišově palírnu, zná chuti všech pálenek z okolních palíren, ale tak silnou slivovici s lahodnou vůní po peckách, co krásně řetízkuje, ještě nepil. „To je ze sklepa hraběte Wrbný,“ zalhal Hannes, „a pokud vím, pálí někde v Dolanech u Olomouce. „No jó, Hanáci! Ti mají ty rypáky fajnový, ti by tak ledaco nepili. Ale já jim to přeju! Mají sice dobrou slivovici, my zase máme čerstvý vzduch!“ A odporoučel se.

Až se najedli a seděli u kafe, povídá Hannes: „Strejdo, poslyš, co kdybys to tady zabalil, šel se mnou na Velkou Střelnou. Mám tam prázdnou hájovnu, ty bys vařil, možná bys narazil i na nějakého kamaráda z mládí, a tady jsi sám.“ Chvíli bylo ticho. Strýc kvedlal lžičkou v hrnku s kávou a bylo vidět, že usilovně přemýšlí. A protože nikdy nebyl žádný váhavý střelec, najednou zvedl hlavu a řekl: „Máš pravdu. Nic mě tady nedrží! Jen ty sousedovy děti a práce. Na frontě jsem se u kanonýrů naučil kut koně, na Střelné je taky důl a koní habaděj, tak bych se uživil. A jak tě znám, říkáš to od srdce, tak na obtíž bych ti určitě nebyl. Domluveno! Na to si ještě jednu malou dáme, ale poslední. Už to není jak za mlada!”

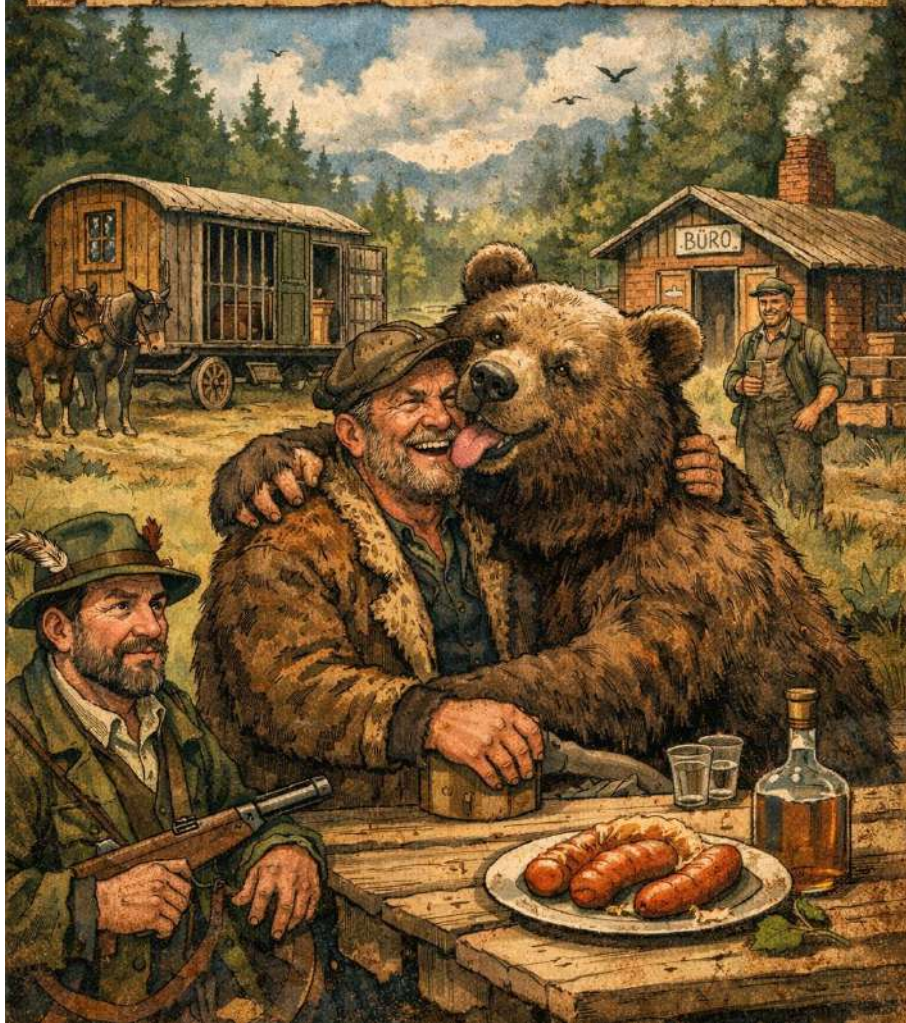
Hannes radostí strýce objal, chvíli bylo ticho a Hannes znovu na strýce: „Strejdo, a ještě mi řekni, proč jsi se celé léto neozval, vždyť bys mě určitě našel. Já jsem vůbec netušil, že žiješ.“ Strýc vstal, opřel se o svoji hůlku a přecházel od okna ke dveřím. Najednou se zastavil, otočil se na Hannese a povídá: „Byl jsem v base!“ „To jako zavřený? A proč?“ Strýc si sedl ke stolu, bylo vidět, že se pod vousy usmívá a spustil: „Když mě pustili z olomouckého lazaretu, vzal jsem to na Velkou Střelnou, to víš. No a pak jsem se vrátil sem do Zátočiny. Moc mi to chození nejde, na frontě jsem chytil střepinu šrapnelu, kterou dostali ven až v Olomouci. Svezl jsem se formanem, co vozí pivo k Červenému volku. A tam bylo ve výčepu šikovné děvče. Moc se mi ta holka líbila, byla ale mladá.

Párkrát jsem se tam příležitostně svezl na pivo. Ona se mnou špásovala, samý smích a vyzývavé pohledy. Cosi mi říkalo: Hamuj Wilfríde, hamuj! A taky že jo! Jednou přijel z Oldřůvek na kole pošťák a celý zpocený s brbláním mi přinesl úřední obálku od libavského soudu. Když jsem to otevřel, málem jsem sebou seknul. Theresia, tak se ta holka jmenovala, mě žalovala, že jsem ji znásilnil! No tak jsem musel do Libavé k soudu. Tam se Resi už tak vyzývavě netvářila. Já jsem před soudem řekl, že ji sice znám, ale nic takového se nestalo. Soudce Resi vyzval, ať popíše, jak k činu došlo.

No a ona se sklopenýma očima to popsala do takových podrobností, že mě to zaujalo. Když jsem byl vyzván, abych se vyjádřil, tak jsem řekl: „Ano, pane soudce a páni přísedící, přesně tak se to stalo a to tady ještě žalobkyně neuvedla všechny detaily!” Soudce řekl, že žádné další detaily slyšet nechce, že už toho tady slyšel dost. A napařil mi tři měsíce za lhaní před soudem, že to je skoro jak kdybych soudem pohrdal! Protože mě ta operovaná noha ukrutně bolela, doktor mi řekl, že mám zvolnit, tak jsem s rozsudkem souhlasil a že do libavského kriminálu mohu nastoupit bez odkladu. V arestu si aspoň odpočinu, myslel jsem si. A pak už jsem Resi neviděl.” Hannes seděl s otevřenou pusou: „Strejdo... a opravdu jsi ji znásilnil?” Ten seděl se založenýma rukama, oči mu svítily jak za mlada a tajemně řekl: „Jó chlapče, kdoví, jak to přesně bylo.” A tím debata skončila. Vánoce Hannes se strejdou oslavil už v hájovně na Velké Střelné. Na Štědrý den místo oběda (chtěli večer vidět zlaté prase) zašli na hřbitov a zapálili na rodinném hrobě svíčku. Odpoledne strýc usmažil kapra, kterého ukradli v panském rybníce, u stromku si zazpívali koledu a navzájem si vybalili od Ježíška stejné pletené rukavice, co koupili u paní Schebestové. Hannes na zápraží vystřelil několik ran z brokovnice a vyrazili do kostela na půlnoční. No a pak byl čas jít spát, zítra je taky den!

Bertik

Hajný Johann Passinger ležel v trávě na mezi pod starou třešní, žvýkal stéblo trávy a pozoroval louku pod sebou. Žádný pohyb. Letní ráno se pomalu probouzelo a srnec nikde. Hannes dostal od pana hraběte úkol vyhledat nějakého slušného srnce pro jeho hosta, nějakého továrníka z Olomouce. Hannes se podíval na vycházející slunce a pro sebe si tiše ulevoval: „Tak já se sem v neděli, místo abych se vyspal, za tmy plahočím, a ten prevít je bůhvíkdě. Ten fabrikant má příští týden přijet, a to už je podruhé, co se srnec neukázal. Že by ho sundal nějaký pytlák? No to snad ne. Na mně si jen tak nějaký darebák nepřijde! Bude už asi osm, tak to zabalíme. Ale zítra se tu ještě podívám, jinak budu muset honem najít jiného.“ Vstal, zvedl dlouhý kabát, na kterém ležel, a dalekohled, a vypravil se k hájovně. Byla součástí malé kolonie nazývané Jägerzeile a obýval ji se svým strýcem. Bydleli v ní od minulých Vánoc. A bylo poznat, že se oba činili. Strýc obítil stavení, natřel okna a spravil střechu stodoly. Hannes, který nebyl tak zručný, nechal položit v kuchyni novou podlahu, vyčistit studnu a udělal z masivních fošen před okny pěkné posezení.

Na svých toulkách se dostal Ignatz Wolf až do Polska. Na boudě je nezřetelný nápis, že jde o celnici, muž s puškou připravenou ke střelbě je tedy celník. Při celní prohlídce upadlo z Berikovy klece kolo, celník trval na tom, že po dobu opravy musí být Bertík zavřený v kleci po uhynulém služebním psovi Šarikovi.

Po Hannesově předchůdci tam zůstal břidlicí vydlážděný plácek, který byl zaříznutý do svahu před domem, byla tam nízká zídka do pravého úhlu, a oba usoudili, že na zídce byla lavička. Tak to obnovili. Odpoledne po obědě se Johann na chvíli natáhl, aby dohnal minulou noc, a strýc zatím zašel do hospody k Lorkovi pro pivo. Na strýcovo volání se Hannes probral a spolu usedli ke džbánu s pivem. Užívali si poklidné odpoledne a nádherné počasí.

Soused, který se vracel z partičky karet, je pozdravil a pochválil pěkné posezení. Že je podobné, jaké tu měl bývalý hajný. „Jó, to byl moc šikovný člověk, vystačil si se sekerou, hoblíkem a dlátem, a udělal dílo, co by nesved mnohý truhlář. A to byl samouk.“ Hannes pozval souseda, ať si přisedne: „Je to vidět v domě na mnoha místech. Jen nechápu, proč v zídce pod lávkou udělal ten výklenek. Vždyť to nemá žádný význam.“

„Ale má,“ usmál se souseď. Vzal džbánek s pivem a strčil ho do výklenku. „Na sluníčku to tomu pivu moc nesvědčí. Tady se nedělá nic jen tak,“ mávl rukou do šířky. „Než se nadějete, je tady zima, napadne půl metru sněhu, a pak už můžete jen stavět suchý vrby na posteli.“ Poděkoval za skleničku a že musí domů. S kartami dnes museli skončit dřív. Brzy ráno jede na smilovskou zastávku pro nějakého školního inspektora, co má slavnostně otevřít novou školu. A musí ještě nachystat bryčku.

Dlouho ale sami neseseděli. Od cesty se do svahu škrabal nějaký hromotluk s rozježeným strniskem na tváři, tlačil kolo a pěkně funěl. Když u posezení zastavil, tak si dal ruku na prsa a chvíli dýchal jak kovářův měch u výhně. Až popadl dech, pozdravil: „*Grüß Gott*,“ a německy, s dialektem od Šumavy k Tatrám, se nejdříve ujistil, zda je dobře u pana hajného Johanna Passingera. Když Hannes přitakal a představil mu strýce Wilfrieda, tak si neznámý přisedl, sundal klobouk a obrovským kapesníkem si utřel zpocenou pleš: „Já jsem se na vás poptával. A byl jste mi vlastně doporučen. Jste prý moc slušný a uznalý člověk.“ Naklonil se k oběma Passingerům a polohlasně pokračoval: „Mám takový delikátní problém. Potřeboval bych zastřelit Gustíka. On má chudák silné revma, pořád naříká, no to už se nedá vydržet. A taky ho bolí hlava, a já se už na to nemůžu dívat.“ Hannes se strýcem na sebe podívali. „Člověče! Vzpamatujte se! Tady jste v Sudetech a né na Sicílii! A já jsem hraběcí hajný, a ne nájemný zabiják,“ důrazně přichozímu řekl Hannes. Ten se narovnal a mával rukou: „Počkejte, to je nedorozumění. Všechno vám vysvětlím. Jmenuju se Ignatz Wolf a pocházím od Liberce. Můj táta měl malý cirkus, který musel prodat konkurenci z Německa.“

Manželka řekla, že má stejně toho potulného živobytí tak akorát dost. To jsme byli zrovna v Novém Jičíně, a tam se chytla nějakýho úředníka z pojišťovny. Moc si nepomohla, brzy mu zrušili místo, a teď je pojišťovací agent, co trajdá po světě. Tátu z toho prodeje trefil šlak a máma šla k sestře do Liberce. Já jsem zůstal sám. Zůstala mi maringotka, pár koní - Max a Fritz, a malé medvídě. Toho ten kupec nechtěl, kdo by se prý o ně staral. Dal jsem mu jméno po tátovi, Adalbert. Tak jsme se s Bertíkem protloukali po světě, poutích, jarmarcích a tak. Jenže brzy nám byla maringotka malá, a Bertík chtěl být pořád venku, tak jsem pořídil takový malý přívěs. Je na něm bouda a zbytek jsou mříže, aby Bertík viděl do krajiny. Už je z něho pořádný chlapák. Sedne si v té kleci na zem, nohy spustí dolů, chytne se mříží a sleduje všechno kolem. Tak z té klece za jízdy viděl kus světa. Co já se mu nadomlouval. ‚Prší, zalez do boudy,‘ povídám. ‚Dostaneš revma.‘ A taky jo. Začalo to hlavou. Pořád si ji držel a naříkal. Tak jsem pochopil, že ho bolí. Akorát jsme byli u Opavy, a tam mi nějaký mastičkář, prý z Libavé, prodal Francovku. Ta že Bertíkovi zaručeně pomůže. Namazal jsem mu hlavu a do tejdne mu z ní slezly chlupy. Tak je plešatej jak já. A hlava ho bolí furt. No a do toho ty silný revma. Veterinář v Budišově mi řekl, že jedinež utratit. No to tedy ne! Podříznout Bertíka jak nějaký podsvinče! Nikdy! Když, tak Bertík musí zemřít statečně kulí, jak se na pořádnýho medvěda sluší. Z Budišova jsme přijeli sem a jsme tady v cihelně Lamberta Wolfa, je to tátův bratranec. A ten mi poradil, ať zajedu za vámi, a půjčil mi kolo. Maringotku máme dole pod lesem, Bertíkovi vadil kravál té míchačky hlíny. Byl z toho mrzutej, tak jsme se posunuli k lesu. Je tam klid, je slyšet jen sýkorky, občas datla nebo srnce. A to má Bertík rád. Je to hroznej dobrák. Taky jsme na těch poutích zápasili s místními siláky. Není to tak dlouho, byli jsme tady nedaleko, tuším, že se to jmenovalo Velká Bystřice. Pršelo, tak se zápas konal v místním hostinci. Přihlásil se takový namyšlený chasník. Měl na sobě kožich, aby prý to bylo fér, a že s tím chlupáčem vytře sál. A už se sápal po Gustíkovi dřív, než jsem zapískal. No to neměl říkat. Gustík rozumí, o čem je řeč. Povalil chasníka na zem, a ten, než se vzpamatoval, vytřel s ním celej lokál, výčep i chodbu, a jak byl v ráži, chystal se s ním vypucovat i záchodky na dvoře. To jsem už ale Gustíka zastavil, že to stačí. Všichni tleskali, a hospodský dal Gustíkovi celou tlačenku. Starosta, nějaký Pazdera, mu namotal na krk nejmíň dva metry špekáčků, a místní štamgasti nasnášeli tolik dobrot, že jsme si museli půjčit kolečka, abychom to od-vezli do maringotky.

A taky nás ten starosta pozval na obecní zabíjačku. Tak asi nejsou ti Hanáci tak lakomí, jak se o nich říká. Jo, a toho fešáka hospodský už nepustil dovnitř, aby prej ten svinčík nenatáhl zpátky. Jedinej, kdo Gustíka porazil, jsem byl já. Stejně to dělal jen proto, aby mi udělal radost.”

Když Ignác skončil, koulely se mu po tváři slzy jak hrachy, které mizely v okolním strnisku. Opět vytáhl kapesník, utřel si slzy a nos, a do kapesníku hlučně zatroubil, až se sousedka vyklonila z okna kuchyně, co se děje. Chvíli bylo u stolu ticho. „No, to chce pořádnou štamprli,” řekl strýc, zvedl se a šel do domu pro slivovici. Pro jistotu si dali dvě, a Ignác dorazil zbytek piva rovnou ze džbánu. A protože Hannes se od strýce naučil, že pořádný chlap se rozhoduje rázně, šel na verandu, vytáhl kolo, a že toho Bertíka chce vidět, a to hned, aby byl do tmy zpátky. Ignác trval na tom, že si před cestou musí dát ještě jedno pivo a koupit něco Gustíkovi. Zastavili u Lorka, a když Ignác viděl, že součástí hospody je řeznictví, přemluvil hospodského, aby mu prodal dvě jitrnice. Pak jeli spodní cestou, co vedla do Růžové zahrady, a dojeli k cihelně od Fichtlingu. Ve spodní, nepoužívané sušárenské boudě stála maringotka, vedle klec s bytelnými železnými tyčemi a boudou, ze které se ozývalo hlasité chrápání. Ignác se naklonil k Hannesovi a do ucha mu pošeptal, aby nic před Bertíkem neříkal, že moc dobře rozumí, o čem je řeč. A vytáhl železný kolík ze dveří klece. Když se Hannes podíval primitivnímu zajištění dveří, mávl Ignác rukou, že Bertík by si kolík vytáhl klidně sám, tak ale ví, že má být doma. „Bertíku, vstávej, Ignác je doma! A něco jsem ti přinesl. To budeš koukat, co jsem v neděli sehnal!” Chrápání ustalo, bouda se začala hýbat, až se z ní vysoukal ohromný medvěd celý od slámy, kterou si Bertík dovnitř natahal. Vylezl z klece, postavil se na zadní, začal vydávat takový hrčivý zvuk a vycenil zuby. Hannes uskočil za Ignáce, který se na něj otočil: „Nebojte se, to se Gustík směje, má radost, že jsem doma. Gustíku, donesl jsem ti jitrničky, co máš tak rád. Prý se medvědi neumí tvářit. Vidíte, že Gustík se umí i smát.” Medvěd se spustil na zem, spořádal podané jitrnice i se špejlemi, opět se postavil na zadní, přitáhl si Ignáce k sobě a začal ho olizovat. Když ho pustil, měl Ignác hlavu, jako kdyby ji vytáhl z pod pumpy.

Gustík si Ignáce prohlédl a zjistil, že v jeho vousech se uchytily kousky jitrnic, co sežvýkal. Tak ho popadl a znovu mu důkladně vyluxoval obličej. Ze svahu bylo slyšet popiskování, dolů kráčel majitel cihelny. Až se pozdravili, řekl, že je viděl ze dvora. Medvěd stále držel Ignáce kolem krku, oba byli od slámy a majitel cihelny povídá: „Pane hajný, podívají se na ty dva. Kdyby měl Bertík na sobě stejný mantl jako Ignác, tak bych řek, že jsou to dvojčata. Akorát bych nedokázal posoudit, který z nich se Pánu Bohu víc povedl.“ Ignác si kapesníkem, který už vypadal spíš jak hadr na podlahu, utíral hlavu. „No proto se nemůžu holit. Gustík nesnáší kolínskou. A to dělá pokaždé, když má radost. Akorát jednou jsem tomu nerozuměl. Když jsme byli v tom Jičíně, byl jsem s tou mojí u rozvodu a potřeboval jsem dva dny. Naštěstí tam měl hospodářství jeden tátův kamarád, tak jsme zaparkovali u něj na zahradě. Bertíkovi jsem dal do lodny žrádlo na dva dny a kastrol vody. O koně, že se hospodář postará, Bertíka se ale bál. Byl jsem celou dobu jak na trní.“

Druhej den odpoledne jsem otevíral branku a až od cesty slyším jakési rány a ženský hlas: ‚Vylez ven prevíte, to se dělá, takový krásný slepičky to byly! A teď se na ně podívej! Starej s nima měl jet v sobotu do Přerova na zemskou výstavu nosnic!‘ To paní domácí bušila smetákem přes mříž klece do boudy, a výčitky patřily Bertíkovi. Rozhlédl jsem se kolem, po zahradě běhalo hejno slepic, a některé vypadaly opravdu jak zmoklé slepice, jen ten krunýř na nich byl asi pevnější. Jak mě hospodyně uviděla, praštila smetákem a zalezla do domu. Od stodoly bylo slyšet sekání dřeva, tak jsem tam šel. Pozdravil jsem se s hospodářem a ptal se, co se stalo. Ten mi řekl, že medvěd se asi nudil, ležel v boudě a pozoroval slepice, které mu mezi mříží vlezly do klece a daly se do jeho žrádla. Najednou že medvěd vyskočil, popadl asi tu, kterou si vyhlídl, opatrně ji vzal za hlavu do zubů a zanesl do boudy. Tam bylo ticho, za chvíli slepice vyvrávorala ven, celá oslintaná, proskočila mříží, a tak to bylo několikrát. Prý to pozoroval od stodoly. No a na tu výstavu že určitě jet nechtěl, to stará ho pořád nutila. Pořád se prej natrásá stejně jak ty slepice. Že by tam nejraděj zavezl ji, ale žádný terno by to asi nebylo, takových kvočen že tam mají určitě dost. A o nějaké náhradě nemůže být řeč, vždyť těm slepicím se nic nestalo, a ten pancíř z nich časem sleze. Tak nevím, jestli mi tím chtěl Gustík říct, že to jídlo, co jsem mu do té lodny nachystal, je blať vhodný akorát pro ty slepice, nevím. A to mu rozumím tak, že bychom spolu mohli diskutovat málem i o ženských!”

Gustík usoudil, že už se nic nového nebude dít, jitrnice asi došly, čas večere ještě nenastal, tak se vyškral do klece, vecpal se do poněkud těsné boudy, a ve chvíli bylo slyšet, jak zařezává. Hannes řekl, že má nějaký nápad, že ho musí ale dopilovat, a začal chodit kolem a rozhlížet se. Lambert, majitel cihelny, je pozval na skleničku, dostal od libavského stavitele dobrou slivovici, tak se vydali do kopce. Vedle pece na pálení stála nahnutá bouda, nad dveřmi byl nápis BÜRO a pod tím *Einzeln eintragen*. Tak tedy vstoupili, a Lambert sáhl za skříň a z jedné gumové holínky, které tam stály, vytáhl láhev, ze skříňe skleničky a nalil. Hannes poznamenal, že od pana stavitele pil i lepší, jestli ta slivovice nechytla trochu pachutí od těch gumáků, že by se měla zavčas vypít, ať se to nezhorší, zatím se to ale ještě dá. Dodal, že všechno promyslí, v úterý odpoledne se tady zastaví a dohodnou podrobnosti. Rozloučil se, nasedl na kolo a odjel. Cestou přemýšlel, jak případ uzavřít.

Ráno už o půl šesté krácel na zámek Bores. Měl štěstí, pan hrabě právě věnčil na dvoře svého ohaře Prince. Pozdravil a spustil: „Pane hrabě, mám takový nápad, je to ale tuze delikátní a tady na dvoře bychom to neměli rozebírat.“ Pan hrabě zavolal na Prince, otočil se na Hannese, a že tedy půjdou do salonku. „Passinger, jestli je to ale nějaká lumpárna, tak si mě nepřej! Já už ty tvoje nápady znám,” řekl cestou hrabě, a to už byli v salonku. Zavřel dveře, nabídl Hannesovi místo v křesle a povídá: „Tak spust, ale ještě jednou tě varuju!” Hannes se dušoval, že má jen ty nejlepší úmysly, a vyprávěl hraběti, co se včera u hájovny a v cihelně odehrálo. Pan hrabě celou dobu mlčel. Pak vstal, stoupl si k oknu, a když Hannes viděl, že pan hrabě nic neříká, pokračoval: „Pane hrabě, tak si myslím, že by se to celé dalo elegantně vyřešit, a že pan hrabě by na tom určitě nebyl škodnej. Ten fabrikant z Olomouce, co má přijet v sobotu na srnce, by si místo něj moh střelil medvěda. Ten dobrý srnec od potoka, co teče z Růžové zahrady, se nějak vypařil, Bertíkovi je zapotřebí pomoci důstojně do medvědího nebe, vy byste o takto získanou trofej určitě nestál. A ten ničema, co vás tak nestydatě obehrál v tarokách, vám vrátí směnku, beztak hrál falešně. Já od něj dostanu nějakou korunu, kterou dám na pomníček Beríkovi. Fabrikant si pověsí Bertíkovu kůži někam do salónu, a bude se před ní fotit a naparovat. A všichni budeme spokojeni. Bude to fifty fifty!

Společné foto Ignatze Wolfa a Bertika na památku, pořízené fotografem Bergerem, který měl v Libavé ateliér.

Pane hrabě, on měl ty čertovy obrázky určitě cinknutý, jinak není možný, že jste prohrál." Hrabě se konečně otočil a bylo vidět, že přemýšlí. „Passinger, já žasnu, jak jste informován o mém soukromí. Ale máš pravdu. Čestná hra to nebyla, karty byly jeho, a já jsem neměl přistoupit na podmínky hry. Pana vrchního strážmistra a jeho kamaráda lékárníka se obehrát neodvážil, tak jsem to odnesl já. Jen nevím, jestli na to skočí. Je to prohnaný dareba, tak si férové jednání nezaslouží. Passinger, jestli to vyjde, máš u mě demižon slivovice a toho srnce, kterého si určitě najdeš. A tady máš vzorek, abys nešel domů s prázdnou." A z honosného příborníku vytáhl pěknou placáčku v kůži, která byla akorát do Hannesovy náprsní kapsy.

„Moc děkuju, pane hrabě,” řekl Hannes, „... a že vím o té vaší směnce? Pane hrabě, já se žádnými drby nezabývám. Já jen poslouchám, dívám se kolem sebe a vím, že jedna a jedna jsou dvě, i když někdy to tak nevypadá.” Než si podali ruce, Hannes ujistil hraběte, že bude mlčet jako hrob, a ostatní ať nechá na něm, že ten fabrikant zase toho fištrónu určitě tolik nepobral, aby na něj nevyzrál, že už narazili jiní kabrňáci. Hannes se poplácal po kapse saka, aby se ujistil, že tam placatice opravdu je, a vypravil se na nedalekou paseku, kde místní děvčata ožíňaly mladý porost.

Druhý den ze zámečku volal tajemníkovi pana továrníka, ať šéfovi vyřídí, aby přijel v pátek po poledni do hájovny, ještě půjdou do lomu vystřelit z kulovnice, tak aby byla v pořádku. Potom proberou lov, a v sobotu brzy ráno půjdou do lesa. Nocleh je zajištěn pro něj i řidiče v hostinci Lorek, aby to neměli daleko. Potom se Hannes zastavil na pile a sešel s kopce do cihelny, kde byl očekáván. V kanceláři cihelny už seděl Ignác s Lambertem, který opět sáhl do gumáku. Hannes jim řekl jen to nezbytné, že pan hrabě souhlasí a kdy k lovu dojde. Všichni že budou mlčet, jinak si to pan hrabě s dotyčným vyřídí. Ignác vytáhl vypraný kapesník a Lambert mu rychle nalil, aby ho to trauma z blížícího se Bertíkova konce přešlo. Ignác se vysmrkal, při troubení dělníci venku přestali pracovat, měli za to, že je asi fajront. Ignác si dal podmínku, že u toho nechce být, prosedí to se strýcem Wilfriedem v hájovně. Chtěl by se ale ještě s živým Bertíkem vyfotit, a až všechno skončí, zapřáhne koně a jen s maringotkou vyrazí k dceři do Liberce. V sobotu, ve tři čtvrtě na pět ráno, zanesel Lambert na místo, které mu Hannes ukáže, kastrol s několika jitrnicemi, potichu otevře klec, zabouchá klackem o plechovou střechu sušárny a zaleze do kanceláře. Hannes s továrníkem budou sedět na mezi u lesa, odkud je vidět na plácek kousek od sušárny. Tam za keřem ostružiní bude dotyčný kastrol. Klec je nedaleko za stromy a Bertík to určitě ucítí. „Detaily vyřeším, až toho fabrikanta obhlédnu. To by v tom musel být čert, aby to neklaplo. A ráno musím za stavitelem Bahnerem do Libavé, abych si spočítal dřevo na nějaké lešení, a potom se stavím u fotografa Bergera a přemluvím ho, aby udělal tady Ignácovi fotku. Stejně mi dluží za palivo pro jeho sestru,” uzavřel debatu této spiklenecké sešlosti Hannes. Lambert rozlil zbytek slivovice, ťukli si na zdar akce a šli po svých.

V pátek kolem jedné odpoledne zastavilo u hájovny nějaké dýchavičné auto. Hannes vyhlédl oknem, v autech se moc nevyznal, ale usoudil, že to není nic moc, asi pan továrník nebude taková třída. Vyšel na zápraží a vidí, jak z auta leze vyzábělý chlapík v mysliveckém obleku, který na něm nějak odstával. Majitel obleku měl černý knír jak husar, a naftalín z uniformy zavál Hannesovi na přivítanou. Hannes se představil, podal panu továrníkovi ruku, a ten hned spustil: „Jsem Josef Pampalini a nejsem továrník! Továrnu měla babička, můj dědeček byl jeden z italských barabů, co tu stavěli železnici. Babička byl Češka, že se jí líbil, tak se vzali. Dědeček úspěšně fabriku prohrál v kartách, táta pracoval na dráze a říkal mi ‚Pepíno, ty musíš napravit reputaci rodiny,‘ a umřel. A já jsem tátu poslechl a vypracoval jsem se na železničního stavitele. A taky jsem se pořádně naučil hrát karty!”

Skončil Pampalini, a aby potvrdil své prohlášení, bouchl se do prsou, až se zakuckal. „To jsme poznali, naučil ses fixlovat, makaróne. Na nás si ale nepřijdeš. No kde na tebe pan hrabě narazil, to by mě zajímalo,” pomyslel si Hannes. Sedli venku na lavičku, přišel strýc, který donesl slivovici se skleničkami a na prkénku nakrájený uzený bůček. Že si nejprve připijí na lovu zdar. Pepíno řekl, že jednu si tedy na lovu zdar dá, je ale zvyklý na stolní víno, to uzené ale nemůže, jedině nějakou zeleninu. Strýc poznamenal, že už viděl ledaco, že by se ale jeho slivovice zakusovala mrkví, to že nezažil. Hannes na něj mrknul, aby přibrzdil, a začal: „Vašnosto, srnec je samozřejmě obeznán, ale naskytla se mimořádná příležitost ulovit medvěda. Mohli bychom ho nabídnout vrchnímu školskému inspektorovi, co tudy projíždí na zemskou radu do Brna, ale místní krajan je nám bližší, tak bych doporučoval změnit plán.” Strýc pozvedl obočí, co to ten Hannes mele, a zaskočený Pepíno před strýce posunul svoji, už prázdnou, štamprli. Ten mu nalil a Pepíno ji do sebe obrátil, než stačil Hannes mrknout. „Medvěda? Kde by se tady vzal medvěd. Když se tu stavěla ta dráha, nikdy se dědeček nezmiňoval, že by se v těchto lesích vyskytoval medvěd,” pochyboval Pampalini. „To jo, to je pravda. Ten se tady ale zatoulal snad z Polska, nebo Slovenska. Je tady možná čtrnáct dnů. Zabydlel se v jedné opuštěné štole po havířích a skoro nevylézá. Minulý týden navečer strhl na cestě vozkovi z opavského pivovaru jednoho koně, půlku ho sežral na místě a druhou si odtáhl do té štole. Šel jsem po pobarvené dráze, co po koni zůstala. Je to pořádný macek. Viděl jsem ho akorát z dálky, jak zbytek toho koně táhl dovnitř, a taky ho popsal ten vyděšený vozka,” lhal suverénně Hannes. Na strýce to už bylo asi moc, tak si nalil taky.

„No, něco na tom je. Pokud znám myslivce okolo Olomouce, tak nikdo asi uloveného medvěda nemá, byl bych tedy první. No jo, a nebylo by to ale moc drahé? Kdo má dneska na rozhazování,” opatrně se ptal Pepíno. Hannes mávl rukou. „Než odjel pan hrabě do Bruntálu, má tam nějaké dědické řízení. Zdědil tam les skoro tak velký, jak je tady, asi tam budu fořtovat,” pokračoval ve lhaní Hannes. „Tak mi pan hrabě řekl, že vás mám pozdravovat, a když tu necháte tu směnku s prohrou, tak je medvěd váš. Když dědil, že mu na nějaké koruně nesejde, že jste mu ale sympatickej, tak že on bude velkorysý. Já se spokojím s nějakou odměnou za tip a úspěšný doprovod. A ještě než odjedete, medvěda stáhnou a dám vám adresu výborného kožešníka.” Strýc si všiml, že Pepíno začíná červenat ve tváři, tak nalil třetí kolo, aby nevychladl, a že si tedy přijíme na úspěšný lov. Pepíno postavil prázdnou skleničku a zavolal na šoféra, ať mu z auta přinese tašku. Vyhrabal z ní peněženku, plácl s ní o stůl a řekl, že pan hrabě je škrob, u karet se hádal o každou korunu, tak by stejně z něj musel dluh páčit. Směnku má s sebou, chtěl z ní odečíst toho srnce, ale když je to tak, že souhlasí. Položil směnku na stůl, přidal k tomu dvě sta korun pro Hannese, podal to strýci, že vypadá jako důvěryhodná osoba, u něj to zůstane do okamžiku, kdy bude mít kůži z medvěda v autě. Všichni si plácli a Hannes naznačoval strýci, ať už nenalévá, že Pepíno je tak akorát. Ukázal šoferovi cestu k hospodě a řekl mu, ať ten mundůr pana stavitele do rána pověsí někam na chodbu vyvětrat, medvědi že mají dobrý čich, tak aby se lov nezhatil. Ráno aby šefa vzbudil o půl čtvrté, půjdou pěšky, a v pět musí sedět na místě, medvěd je ranní ptáče. „Cvičná střelba se konat nebude, já to budu zítra jistit, v tom stavu, v jakém pan Pampalini je, by si ještě mohl ublížit,” uzavřel odpolední sezení Hannes a pomohl šoferovi s Pepínem do auta.

Brzy ráno, ještě za tmy, vlekl Hannes rozespaleho Pampaliniho zadem k cihelně. Ten ještě pod vlivem klopýtal za ním. Hannes povzdechl a zastavil. „Tak to dál nejde. S takovou nebudem na místě ani v poledne,” vytáhl placačku od pana hraběte a podal ji Pampalini. „Cvakněte si, musíte doplnit hladinu, jinak mi usnete na cestě a já budu muset medvěda střelit za vás.” Že by střílel hajný a on by se potom jen chlubil cizím peřím! To Pepína napružilo, dal si hlt slivovice a pak už to jakž takž šlo.

Podle plánu usedli na mez, chvíli bylo ticho a najednou se ozval hrozný lomoz nějakého železa. To Lambert bušil do plechové střechy jako o život. Rány, jak najednou začaly, tak i rychle skončily. Chvíli byl klid.

„Co to bylo?“ Šeptal ustrašený Pampalini, který se úplně probral. Než mu stačil Hannes něco říci, ozval se řev, který přešel v nějaké táhlé zvuky, trochu podobném vlčímu vytí, a zdálo se, že se to mísí se skřípěním zubů. „Bertíka musí dnes revma moc trápit, takový naříkání. Chudák. Bodejť by ne, blíží se změna počasí, taky mě pobolívá koleno,” pro sebe si řekl Hannes. Naklonil se k Pepínovi a zašeptal mu: „Ve vchodu do štolý zůstaly železné dveře, tak to medvěd tloukl do těch dveří. A má hrozný hlad, jak slyšíte. Za chvíli bude tady na tom paloučku, tak se připravte. Budete střílet.”

Bertík se najednou vykulil na palouček, ani nedošel ke kastrolu. Sedl si do trávy, předními tlapami si držel hlavu a naříkal. Hannes ťukl do ztuhlého Pampaliniho, ten se vzpamatoval, zamířil, ozvala se rána a Bertík se svalil do trávy. „Vy tady sedte, já zkontroluju, jestli medvěd opravdu zhasnul,” řekl Hannes, slezl z meze a šel k Bertíkovi. Odkopl kastrol do ostružin, z vedlejšího smrku ulomil větvíčku, kterou zastrčil Bertíkovi do mordy. Smekl klobouk a jen tak, aby to bylo jen pro něj a pro Bertíka, měl následující řeč: „Tak Bertíku, dal jsem ti tvůj poslední hryz podle mysliveckých tradic. A za sebe, Johanna Pasingera, ti říkám: Máš své zemské trápení za sebou. Jen Bůh ví, co ještě čeká nás. Tak se v tom vašem medvědí nebi měj, určitě do něj patříš,” ukončil svůj tichý projev Hannes a poplácal Bertíka po zádech.

Tiše chvíli postál, pak si uvědomil, že je tam ještě Pampalini, nasadil si klobouk a mávl na něj, ať sleze ze svahu. A potom už všechno šlo podle Hannesova scénáře. Život ve Velké Střelné běžel dál jak kdekoliv jinde, Hannes jak slíbil, tak na místě, kde Bertík naposled vydechl, nechal postavit malý pomníček. Ten časem zanikl a i na příběh Bertíka se zapomnělo. Přišli jiní lidé a jiné, pro svět důležitější události.